

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอย
ณ แหล่งกำเนิดก่อนนำทิ้ง ศึกษาเฉพาะกรณี:

ชุมชนจันทร์ทรัพย์ เขตหนองแขม
กรุงเทพมหานคร

จัดทำโดย นางไพลิน ตันติรักษา

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาดชำนาญงาน

สังกัดฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตหนองแขม

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม

หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๓

สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดก่อนนำทิ้ง ชุมชนจันทร์ทรัพย์ เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

๒. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาในการจัดการขยะ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญ ที่มาพร้อมกับปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของคนในเมือง ทั้งขยะ น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ ความร้อน ความแออัด ระบบนิเวศน์ขาดความสมดุล ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน หากไม่ได้รับการแก้ไขจะทำให้ส่งผลกระทบต่อประชาชน และสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ประเทศไทยปัจจุบัน กรุงเทพมหานคร (๒๕๕๔, หน้า ๓๗) รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย มีปริมาณขยะทั่วประเทศประมาณ ๒๕ ล้านตัน/ปี ๑.๕ กิโลกรัม/วัน ขยะเกิดขึ้น ๑๕ ล้านกิโลกรัม หรือ ๑๕,๐๐๐ ตันต่อวัน ค่าใช้จ่ายตันละ ๑,๖๐๐ บาท หรือ ๑.๖ บาท ต่อ ๑ กิโลกรัม ทุกวันนี้ ขยะถูกจัดการอย่างเร่งด่วนในแต่ละวัน จนเราแทบไม่เห็นว่ามีขยะมากมายเกิดขึ้น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่จัดเก็บ และขนส่งนำไปกำจัด ได้ทั้งหมด โดยใช้รถกว่า ๒,๐๐๐ คัน คนขับกว่า ๒,๐๐๐ คน พนักงานกวาด เก็บขน มากกว่า ๑๐,๐๐๐ คน ใช้พื้นที่ฝังกลบหลายพันไร่ ซึ่งทั้งหมดต้องใช้เงินงบประมาณของกรุงเทพมหานครในการใช้จ่าย ปีละกว่า ๔,๐๐๐ ล้านบาท กรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่เก็บ ขนส่ง บำบัด และกำจัด แต่ต้องใช้งบประมาณมากยิ่งขึ้น ขยะมาก น้ำเสียมาก มลพิษทางอากาศมาก ก็ต้องเพิ่มงบประมาณ เพิ่มคน เพิ่มเครื่องจักร เพิ่มเทคโนโลยีการบำบัดของเสีย นั่นเป็นการแก้ปัญหที่ปลายเหตุ เพื่อไม่ให้ขยะล้นเมือง ไม่ให้น้ำเสียทั้งเมือง ไม่ให้อากาศเป็นพิษทั้งเมือง จนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันและสุขภาพอนามัยของผู้คน ประกอบกับปัจจุบันวิทยาการก้าวหน้า ประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจึงเพิ่มขึ้น เพื่อผลิตเครื่องอุปโภคบริโภค อาหาร ที่อยู่อาศัย เป็นเหตุให้เศษสิ่งเหลือใช้มีปริมาณมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาขยะเพิ่มขึ้น เป็นเหตุสำคัญประการหนึ่งที่เกิดปัญหา ที่สำคัญของชุมชนซึ่งต้องจัดการและแก้ไขบ้านเรือนที่มีขยะรกรุงรังอยู่ภายในบ้าน บริเวณบ้าน นอกจากจะดูสกปรกไม่น่าอยู่แล้วยังเป็นที่ชุมนุมของหนู แมลงวัน แมลงสาบ ฯลฯ ซึ่งทำให้เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค และเป็นพาหนะนำโรคมาสู่คนและยังก่อให้เกิดความรำคาญอีกด้วย

กรุงเทพมหานคร เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นแบบพิเศษ อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครมีบทบาทอย่างมากในการบริหารจัดการให้บริการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล ถือเป็นภารกิจหน้าที่หลักอีกประการหนึ่งที่สำคัญที่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยแบ่งการปกครองออกเป็น ๕๐ สำนักงานเขต ซึ่งเขตหนองแขม เป็นหนึ่งใน ๕๐ สำนักงานเขต ซึ่งประกอบด้วยชุมชนที่อยู่ในเขตหนองแขมจำนวน ๗๓ ชุมชน ชุมชนจันทร์ทรัพย์ ก็เป็นหนึ่งในชุมชนเป็นชุมชนเมืองลักษณะบ้านจัดสรร ที่ประสบกับปัญหาการจัดการมูลฝอยในชุมชน เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนอย่างมาก

ปัญหาที่ตามมาคือด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะมูลฝอย อันเป็นผลมาจากการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันของประชาชนในชุมชนประกอบกับการพัฒนาประเทศที่นำมาซึ่งความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยล้นเมือง และยิ่งเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ สำนักงานเขตหนองแขม ก็ได้หาวิธีการในการบริหารจัดการขยะในชุมชน โดยให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยก่อนนำทิ้ง รวมทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย อย่างเป็นระบบ

เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย หากไม่ได้รับความร่วมมือหรือเห็นความสำคัญของการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว ซึ่งกรุงเทพมหานคร มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่อย่างมาก ในการบริหารจัดการให้บริการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล ถือเป็นการกิจหน้าที่หลักอีกประการหนึ่งที่สำคัญ ที่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงต้องให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย อย่างเป็นระบบ ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย น่าจะเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาและหัวใจที่สำคัญในการจัดการขยะ ก็จะส่งผลให้ปริมาณขยะในชุมชนลดลง สะดวกต่อการจัดเก็บและนำไปกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะ ประชาชนก็เป็นแรงสำคัญที่จะมีส่วนร่วมทำให้การจัดการขยะในชุมชนให้ประสบความสำเร็จ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ ผู้ศึกษาเห็นว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดก่อนนำทิ้ง ชุมชนจันทร์ทรัพย์ เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร” เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ไข เพื่อพัฒนา และส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีพฤติกรรมคัดแยกขยะที่ถูกต้อง จะทำให้เกิดผลดีแก่ชุมชนและบ้านเรือน ทำให้ดูสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย มีรายได้เสริมจากการขายขยะ ลดภูเขาขยะ ลดการเกิดบ่อฝังกลบ ลดการเผาขยะ ลดปัญหาด้านกลิ่น ลดการแพร่พันธุ์ของเชื้อโรค และลดภาวะโลกร้อน (ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่โลกกำลังประสบอยู่) จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดก่อนนำทิ้ง ของประชาชนในชุมชนจันทร์ทรัพย์ เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร จะทำให้เป็นผลดีอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับนโยบายผู้บริหารกรุงเทพมหานครแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๑๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๓) กรุงเทพฯ “มหานครแห่งความน่าอยู่อย่างยั่งยืน”, ตามแผน ฯ ๒๐ ปี มาตราการ/โครงการงบประมาณปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ หน่วยงานรับผิดชอบหลักเพิ่มประสิทธิภาพการคัดแยกมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด ตามหลัก ๓ R และนโยบายรัฐบาล ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙) มีแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และ แผนการจัดการขยะมูลฝอยแห่งชาติ

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะที่ถูกต้องก่อนนำทิ้ง

๓.๒ เพื่อลดปริมาณมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด เพิ่มประสิทธิภาพการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่

๔. เป้าหมาย

๔.๑ จัดทำคู่มือการดำเนินงานคัดแยกมูลฝอยก่อนนำทิ้งที่แหล่งกำเนิดให้กับประชาชนในชุมชนจันทร์ทรัพย์เพื่อศึกษา

๔.๒ ประชาชนในชุมชนจันทร์ทรัพย์ จำนวน ๒๓๒ ครัวเรือน มีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดก่อนนำทิ้ง

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

การบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานของผู้บริหาร เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และบรรลุมิติดำเนินงานขององค์กร ซึ่งการกำหนดแนวทางและทิศทางในการดำเนินงานนั้น จำเป็นจะต้องวิเคราะห์และประเมินปัจจัยต่างๆ ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อกำหนดวิธีการทำงานเพิ่มเติมจากเดิม หรือที่เรียกว่า “กลยุทธ์” พร้อมทั้งจัดทำกิจกรรม แผนงาน หรือโครงการให้สอดคล้องในแต่ละกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางขององค์กรที่จะสามารถบรรลุมิติดำเนินงานและเป้าหมายที่กำหนดไว้สูงสุด

การกำหนดกลยุทธ์โดยทั่วไปนั้น ไม่ได้เริ่มต้นจากกลยุทธ์ แต่เริ่มจากวิสัยทัศน์ การกำหนดวิสัยทัศน์ได้ก่อให้เกิดแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาบนพื้นฐานที่จะทำให้วิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้เป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ ฉะนั้น การที่กรุงเทพฯ จะเป็น “มหานครน่าอยู่อย่างยั่งยืน” ได้จริงในทุกๆ มิติภายในระยะเวลาที่กำหนดคือ ๑๒ ปี ยังต้องอาศัยการกำหนดยุทธศาสตร์ ควบคุมปริมาณมูลฝอยไม่ให้เพิ่มขึ้น ด้วยการรณรงค์ส่งเสริมทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคให้มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดมูลฝอยลดลง โดยมีเป้าหมายที่จะลดปริมาณมูลฝอยให้เหลือเพียง ๐.๗๐ ต่อคนต่อวัน ตามลำดับดังนี้

๑) วิสัยทัศน์ (Vision) วิสัยทัศน์มีความหมายว่าการมองอนาคตให้ถูกต้องว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคตที่เกิดขึ้นเป็นจริงตามคະเน็กเรียกว่า “วิสัยทัศน์ (Vision)”

วิสัยทัศน์กรุงเทพฯ ๒๕๗๕ กรุงเทพฯ มหานครแห่งเอเชีย (Bangkok: Vibrant of Asia) ในระยะเวลา ๒๐ ปีข้างหน้ากรุงเทพมหานครของเราจะก้าวขึ้นเป็น “มหานครแห่งเอเชีย” จะเป็นเมืองหลวงของเอเชียจะเป็นพลังสำคัญ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสังคมในภูมิภาคอาเซียนและในทวีปเอเชียเราจะทำให้ “คนทั่วโลกเมื่อนึกถึงทวีปเอเชีย จะนึกถึงเมืองกรุงเทพฯ ของเรา ในฐานะเป็นเมืองชั้นนำในด้านเศรษฐกิจภาคบริการ ความปลอดภัย ความสวยงาม สะดวกสบาย น่าอยู่และ

เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในขณะเดียวกัน เมืองกรุงเทพฯ มีเอกลักษณ์เฉพาะในด้านความเรียบง่าย มีเสน่ห์และมีชีวิตชีวา” เช่น

กลยุทธ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการมูลฝอยจำนวนเรื่องร้องเรียนเรื่องขยะตกค้างในชุมชนลดลง

มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขยะในชุมชนโดยการทำแผน นัดเวลาดังขยะและเพิ่มเที่ยวเก็บขน

แหล่งกำเนิดและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมูลฝอยตั้งแต่แหล่งกำเนิด จนถึง การกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ที่แหล่งกำเนิดตามหลัก ๓ Rs

โครงการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกในการลดการเกิดมูลฝอยและทิ้งขยะให้ถูกที่ ในทุกพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร และอีกมากมายที่จะทำให้เป็น “มหานครแห่งเอเชีย”

๒) พันธกิจ/ภารกิจ (Mission) เป็นคำที่ขยายความหมายของวิสัยทัศน์ให้ชัดเจน แสดงให้ว่าจะทำอะไร และจะเป็นอะไร

๓) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ (Goal and Objective) เป้าหมายกับวัตถุประสงค์จะแตกต่างกันในรายละเอียด เป้าหมายจะระบุถึงจุดหมายปลายทางขององค์กร ที่เป็นส่วนรวม ส่วน วัตถุประสงค์ก็จะเป็นจุดหมายปลายทางของการดำเนินงานในระดับหน่วยงาน มีความชัดเจน และ เฉพาะเจาะจงกว่า

๔) หรือกลยุทธ์ (Strategy) เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบันที่แสดงถึง แนวทางการดำเนินงานที่แยบยล

๕) โครงการหรือแผนการดำเนินงาน (Project/Operating plan) การจัดโครงการ หรือวางแผนดำเนินงานก็เพื่อเชื่อมต่องานต่างๆ ที่กล่าวมาเข้าด้วยกันเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงาน ได้สำเร็จตามเป้าหมายแผนดำเนินงานจะกำหนดขึ้นมาสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์

กลยุทธ์ในการส่งเสริมการ ประชาสัมพันธ์เชิงรุก กลยุทธ์การเสริมสร้างความรู้ ให้แก่ประชาชน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน กลยุทธ์ การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ กลยุทธ์ การสร้างจิตสำนึก การให้ความรู้ เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชน กรุงเทพมหานครมีการลดและควบคุมปริมาณมูลฝอยที่

๕.๑ รับรู้ข้อมูลข่าวสาร จากทางสำนักงานเขต อย่างทั่วถึงและสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับ สำนักงานเขต

แนวคิดทฤษฎีของการรับรู้ข่าวสารข้อมูล

ในการติดต่อสื่อสารจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ ๔ ประการ ได้แก่

๑) ผู้ส่งสาร (Sender) ได้แก่บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร สถาบัน

๒) ข่าวสาร หรือตัวสาร (Message) ได้แก่เนื้อหาสาระหรือสัญลักษณ์ภาษาสัญญาณ ที่สามารถสื่อความหมายหรือตีความหมายให้เข้าใจได้

๓) สื่อหรือช่องทาง (Channel) คือ วิธีทางที่จะนำข่าวสารนั้น ๆ ไปสู่ผู้รับ หากไม่มีสื่อแล้ว ก็จะไม่เกิดการสื่อสารขึ้น

๔) ผู้รับสาร (Receiver) หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นจุดหมายปลายทางในการรับการสื่อสาร

ฮาโรลด์ ดี ลาสเวลล์ (Harold D. Laswell, ๑๙๔๘: ๓๗-๕๑) ได้กล่าวถึงกระบวนการติดต่อสื่อสารและกล่าวถึงสื่อไว้ โดยกล่าวเป็นคำถามง่าย ๆ ว่า ใครกล่าวอะไรในช่องทางใด แก่ใคร เกิดผลอย่างไร คำว่าช่องทางใดหมายถึง สื่อประเภทต่าง ๆ ที่จะนำข่าวสารไปสู่กลุ่มเป้าหมายตามทิศทางที่ผู้ส่งสารกำหนดไว้

ชวรัตน์ เชิดชัย (๒๕๒๗:๙๑-๙๒) กล่าวถึงสื่อไว้ว่า สื่อคือ ช่องทางข่าวสาร (Channel) ซึ่งอาจจะเป็นคำพูด ตัวอักษร หรือ อย่างอื่น โดยประยุกต์มาจากคำในระบบการสื่อสารโทรคมนาคม ดังนั้นสื่อจึงหมายถึง หนทางซึ่งผู้ส่งสารใช้ส่งข่าวสารไปสู่ผู้รับ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นช่องทางข่าวสารหรือพาหนะที่นำข่าวสารจากจุดเริ่มต้นไปสู่จุดหมายปลายทางนั่นเอง

๕.๒ การจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนทุกระดับ

- ๑) การจัดทำคู่มือประชาชน ให้กับชุมชนจันทร์ทรัพย์ เขตหนองแขม
- ๒) การฝึกอบรมผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน แลการและการฝึกกลุ่มเครือข่ายเรื่องภาวะผู้นำ และหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะผู้นำ
- ๓) การจัดอบรมแนวทาง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (CoP) ตามกระบวนการ Knowledge Managemeynt (KM)
- ๔) การสร้างความตระหนักแก่ ประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมกับสำนักงานเขตหนองแขม เป้าประสงค์เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของสำนักงานเขตหนองแขม
- ๕) เพิ่มประสิทธิภาพการคัดแยกมูลฝอย ของเสียอันตราย และกากไขมันที่แหล่งกำเนิด ด้วยการให้ความรู้เพื่อให้ผู้บริโภคเห็นประโยชน์และความสำคัญของการคัดแยกมูลฝอยแบบต่างๆ ที่แหล่งกำเนิดขยะ แทนการทิ้งรวมกันแล้วค่อยมาแยกที่ศูนย์กำจัดขยะ สนับสนุนการนำเทคโนโลยีแปรรูปผลผลิต โดยการสร้างมูลค่าให้กับมูลฝอยด้วยการแปรรูปให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ในรูปแบบอื่น เช่น การผลิตปุ๋ยหมักจากมูลฝอยให้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐ ต่อปีและการผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากกากตะกอนสิ่งปฏิกูลให้ได้ไม่น้อยกว่า ๑๕,๐๐๐ ตันต่อปี ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนากรุงเทพฯ ให้เป็นมหานครแห่งสิ่งแวดล้อม (Striving for Green Bangkok)

๕.๓ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม

แนวคิดทฤษฎีของการมีส่วนร่วม

ศิริพร ขอพรกลาง (๒๕๔๖, หน้า ๒๔) องค์กรต้องมีการวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการปรับปรุงพัฒนาทั่วทั้ง ๒ องค์กร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและความเป็นเลิศขององค์กร

การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน หมายถึง การจัดการด้วยวิธีผสมผสานกันกล่าวคือ ใช้วิธีการลด แยก และการกำจัดขยะรวมถึงการผสมผสานทักษะความรู้ประสบการณ์ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ ระหว่างภาคธุรกิจ หน่วยงานพัฒนาและประชาชนในชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันหลายมิติ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สุขภาพอนามัยสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนั้น โครงการจัดการมูลฝอยควรเป็นส่วนหนึ่งและประโยชน์ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้การจัดการขยะในชุมชนที่ควรเน้นที่การป้องกันปัญหามากกว่าการแก้ไขปัญหาคือ ปัญหาที่ปลายเหตุ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักนโยบายและแผน (๒๕๔๕, หน้า ๖๓) แนวคิดและหลักการได้นำเสนอไว้ในคู่มือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แนวทางการใช้เครื่องมือของเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่ว่า การบริหารจัดการมูลฝอยนอกจากจะใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เช่น ภาษีมลพิษ หรือค่าธรรมเนียมในการบำบัดแล้ว ควรใช้ควบคู่กับมาตรการของสังคม เช่น การรณรงค์ให้มีการแยกขยะ และการปลูกฝังความคิดให้น้ำของเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ และมาตรการกำกับดูแลด้วยข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ๑) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้มีการจัด ประชาคมภายในชุมชน
- ๒) การจัดเวทีประชาคมในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการสรุป แผนงาน และ เสนอแผนงานต่อไป พร้อมกับการจัดทำแบบสำรวจ เพื่อรวบรวมข้อมูลด้านการบริหารจัดการขยะจากทุกภาคส่วน
- ๓) เพิ่มประสิทธิภาพการลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย โดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการลด และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย ส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด

อรพินท์ สฟโชคชัย (๒๕๕๐) ได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ "ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง" มีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ทำความเข้าใจร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา / ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทางร่วมแก้ไขปัญหาร่วมในกระบวนการตัดสินใจและร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนาหลักการในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนนับเริ่มมาจากบทเรียนของความล้มเหลวในการพัฒนาชุมชนชนบท ที่ไม่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและการพัฒนาแบบยั่งยืน ประกอบกับกระแสความคิดของนักวิชาการทั้งในประเทศและในระดับสากลเกี่ยวกับเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้การพัฒนาในยุคหลังๆ ได้เน้นประชาชนในชุมชนเป็นเป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อนการพัฒนาและมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation) การมีส่วนร่วม

ของประชาชนในการพัฒนาก็คือกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ และภาคอื่นๆ นอกจากภาครัฐ เช่น ธุรกิจเอกชน ประชาชน ชุมชน และองค์กรต่างๆ ให้ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ เพราะการพัฒนาที่"ทรงพลังและยั่งยืนในสังคม ประชาธิปไตยเกิดจากการพัฒนาที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจร่วมแรงร่วมใจในการดำเนินการ และร่วมรับประโยชน์จากการพัฒนา

๔) การปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรทุกระดับเช่น การจัดอบรมบุคลากรทุกระดับในสำนักงานเขตหนองแขม ในเรื่องของการที่จะถือปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับหลักธรรมมาภิบาล การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร Knowledge Management (KM) วารสารวิทยบริการ ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๕๖ หน้า ๑๐๔ กลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

๕.๔ การบำบัดและการกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ กำจัดอย่างถูกวิธีถูกหลักวิชาการ รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและกำจัดขยะมูลฝอยให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดตามแนวพุทธศาสนา

สิกขาบทเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด หรือสภาพแวดล้อม สมัยพุทธกาลพระพุทธองค์ทรงบัญญัติห้ามภิกษุทั้งหลายเสวยอาหารลงในละแวกบ้าน การทิ้งขยะหรือเศษอาหารไม่เป็นที่ย่อมทำให้เกิดปัญหา เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคและส่อถึงนิสัยของผู้ทิ้ง พระพุทธเจ้าทรงมองเห็นประโยชน์ทั้งทางด้านศาสนาและสภาพแวดล้อม เพื่อให้ภิกษุปฏิบัติตามเพื่อความดีงามแห่งคณะสงฆ์และเพื่อความสะอาดของบ้านเมือง

ปัจจุบัน ปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหาขยะล้นเมือง นับเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ยิ่งในเขตเมืองหลวงที่มีประชาชนอยู่กันหนาแน่นยิ่งมีปัญหามาก สถานที่ท่องเที่ยวก็เต็มไปด้วยเศษขยะ ประชาชนขาดระเบียบวินัย ขาดจิตสำนึกที่ดี ไม่มีความรับผิดชอบร่วมกัน ถ้าพระสงฆ์นำสิกขาบทเหล่านี้มาใช้อบรมสั่งสอน ประชาชนให้มองเห็นโทษภัยของการขาดระเบียบวินัยว่าได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตของมนุษย์และส่งผลเสียหายต่อสังคมโลกแล้ว ก็จะเป็นการช่วยให้การรักษาพระวินัยของสงฆ์มีประโยชน์แก่สังคมโดยแท้ และไม่ขัดต่อการรักษาพระวินัยด้วย

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่พระภิกษุมีส่วนร่วมเช่น การทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิล กิจกรรมทอดผ้าป่าสามัคคีด้วยขยะรีไซเคิล เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ เวลา ๑๓.๑๓ น. ณ วัดวังมะสระ ตำบลท่าช้าง อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก และสืบสานเป็นกิจกรรมใหญ่ที่ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร ในวันสิ่งแวดล้อมโลก เมื่อวันที่ ๕-๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๔ โดยปลัดกรุงเทพมหานคร ร.ต.ต.เกรียงศักดิ์ โลหะชาละ ให้เกียรติเป็นประธานในพิธี และขยายกิจกรรมต่อเนื่องไปยังอีกหลายจังหวัด มีประชาชน องค์กรการบริหารส่วนตำบล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ร้านค้า ห้างสรรพสินค้า โรงเรียน โรงแรม โรงพยาบาล โรงงานอุตสาหกรรม หน่วยงานของภาครัฐ กระทรวงต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมด้วยแรงศรัทธาจำนวนมาก

แนวความคิดในการรีไซเคิล เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยพุทธกาล สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงกระทำการชักผ้าป่าหรือบังสุกุลจากซากศพ เป็นผ้าที่ห่อศพชาวอินเดีย ที่ถูกนำไปทิ้งไว้ในป่าช้า

หรือป่าช้า แล้วนำมาต้มด้วยน้ำเดือดให้สะอาด จากนั้นทรงย้อมด้วยสีน้ำฝาดจากเปลือกไม้ แล้วนำมาทำเป็นผ้าสบงจีวร นุ่งห่มร่างกายปฏิบัติธรรม ผ้าบังสุกุลจึงเป็นผ้าที่เกิดของการนำสิ่งของที่ใช้แล้วนำมาใช้ใหม่หรือการรีไซเคิล

จะเห็นได้ว่าพระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนให้พระภิกษุสงฆ์สาวกต้องนุ่งห่มด้วยผ้าบังสุกุล คือผ้าที่ใช้แล้ว แต่นำกลับมาใช้ใหม่ พระพุทธเจ้าจึงเป็นต้นแบบการนำสิ่งของที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่จนถึงปัจจุบันนี้

สรุปได้ว่า ชุมชน กับวินัยกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นการเน้นย้ำให้พระสงฆ์มองเห็นสาระสำคัญของพระวินัยแต่ละข้อ ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้พระสงฆ์ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องประยุกต์พระวินัยมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยไม่ทำลายระบบนิเวศวิทยา มองเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใครทำลายจะต้องถูกลงโทษ ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายอย่างย่อยยับจนเกิดวิกฤตการณ์สภาวะแวดล้อมเป็นพิษทั่วโลก จึงต้องมีการรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อความยั่งยืนของสภาพแวดล้อม

คำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ได้ศึกษา

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้ประชาชน ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ได้ตระหนัก รับรู้ มีโอกาสเข้ามาแสดงบทบาททัศนคติ และ ความคิดเห็น เพื่อการดำเนินการ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา สร้างความเข้าใจ มีส่วนร่วมสร้างสรรค์ แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล ความคิด มีทักษะ และร่วมปฏิบัติ ติดตามประเมินผล ในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ของประชาชน ในชุมชนจันทรทรัพย์ เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

ประชาชน หมายถึง ประชาชน ที่อยู่ในชุมชนจันทรทรัพย์พื้นที่เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

การคัดแยกมูลฝอย หมายถึง วิธีจัดการมูลฝอย โดยการแยกสิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว ชนิดเดียวกัน เหมือนกัน คล้ายกัน หรือประเภทเดียวกัน ให้อยู่ด้วยกันตามประเภทที่จะคัดแยก เช่น แก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก เศษอาหาร ขยะอินทรีย์ ฯลฯ

ขยะ หมายถึง ของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตและการใช้สอยของมนุษย์

มูลฝอย หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัสดุ ถูพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถ้ำ มูลสัตว์หรือซากสัตว์รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่นๆ

ขยะมูลฝอย สองคำนี้มักใช้ในความหมายเดียวกัน หมายถึง สิ่งต่างๆที่ใช้ในกิจกรรมการดำเนินชีวิตของมนุษย์รวมทั้ง ถ้ำ ซากสัตว์ มูลสัตว์ เศษวัสดุที่ทิ้งแล้วจากอาคารบ้านเรือนหรือสถานที่อื่น ๆ และไม่เป็นที่พึงประสงค์ของผู้ใช้ทำให้สิ่งเหล่านั้นหมดคุณค่าหรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

แหล่งกำเนิด หมายถึง จุดที่ทำให้เกิดขึ้น เช่น มูลฝอยเกิดขึ้นได้จากบ้านเรือน ในชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ร้านอาหาร โรงเรียน และสถานประกอบการต่าง ๆ

สำนักงานเขตหนองแขม หมายถึง อำเภอหนึ่งของกรุงเทพมหานคร จาก ๕๐ อำเภอ หรือเรียกว่า สำนักงานเขต มีผู้อำนวยการเขต เป็นข้าราชการประจำ เป็นผู้บริหารสูงสุด มีสมาชิกสภา กรุงเทพมหานคร ๑ คน และสมาชิกสภาเขต ๗ คน มาจากการเลือกตั้ง อยู่วาระคราวละ ๔ ปี

กรุงเทพมหานคร หมายถึง เมืองหลวงของประเทศไทย เป็นการปกครองท้องถิ่น แบบพิเศษ แบ่งการปกครองเป็น ๕๐ สำนักงานเขต เขตหนองแขม ก็เป็น ๑ ใน ๕๐ เขต มีผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร มาจากการเลือกตั้งอยู่วาระคราวละ ๔ ปี

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแบ่งเป็น ๓ ขั้นตอนดังนี้.-

๖.๑ ขั้นเตรียมการ

๖.๒ ขั้นตอนการดำเนินงาน

๖.๓ สรุป

๖.๑ ขั้นเตรียมการ

- สำรวจชุมชน
- กำหนดขอบข่ายชุมชนเป้าหมาย
- กำหนดกิจกรรมการคัดแยกมูลฝอยในชุมชน

๖.๒ ขั้นตอนการดำเนินงาน

- จัดทำโครงการ
- จัดตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการตามโครงการโดยให้ผู้นำชุมชนและ กรรมการของชุมชน เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินการตามโครงการ
- จัดประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการ

มอบหมายผู้รับผิดชอบดังนี้.-

ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ ประสานการดำเนินกิจกรรม/โครงการ

- การประชาสัมพันธ์ เสียงตามสายภายในสำนักงานเขต
- การประชาสัมพันธ์ผ่านบอร์ดประชาสัมพันธ์ตามสถานที่ต่าง ๆ
- การประชาสัมพันธ์ ผ่านช่องทางสารสนเทศ
- การขอความร่วมมือ สถานประกอบการในเขตหนองแขม ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานเขตหนองแขม
- กลุ่มอาสาสมัครช่วยตรวจสอบ ดูแลเครื่องกระจายเสียงภายในชุมชน

- การจัดวางปฏิทินการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตหนองแขม ให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมชุมชน เพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนเกิดความเข้าใจ กฎหมายกฎระเบียบ ขั้นตอนการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตหนองแขม และเพื่อป้องกันการถูกหลอกลวง หรือการรับข้อมูลที่ผิด

- จัดเตรียมอุปกรณ์ในการดำเนินงาน เช่น ภาชนะรองรับการคัดแยกขยะ อุปกรณ์ในการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพ

- จัดเตรียมเอกสารแผ่นพับเพื่อเผยแพร่ให้ความรู้กับประชาชน
- จัดให้มีกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์
- รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานก่อนทำและหลังดำเนินการ
- ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

ผู้นำชุมชนกลุ่มเป้าหมายและกรรมการชุมชน

- จัดเตรียมสถานที่จัดกิจกรรมภายในชุมชนโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม
- การประชาสัมพันธ์ เสียงตามสายภายในชุมชน
- ร่วมจัดประชุมชี้แจงโครงการ
- เชิญชวนเครือข่ายภาคีเข้าร่วมกิจกรรม
- เปิดเวทีเสวนาเครือข่ายภาคีภายในชุมชน

ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม

- ประสานกับชุมชน
- สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและร่วมจัดฝึกอบรม
- สนับสนุนเอกสารเผยแพร่ และสื่อประชาสัมพันธ์
- ร่วมจัดประชุมชี้แจงโครงการ
- ประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนในพื้นที่

ฝ่ายโยธา

- จัดเจ้าหน้าที่สนับสนุน
- จัดสถานที่ในการดำเนินการ
- ร่วมประชุมชี้แจงโครงการ
- ประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนในพื้นที่

ฝ่ายเทคนิค

- อำนวยความสะดวกด้านการจราจรในการจัดกิจกรรมในสถานที่ต่าง ๆ
- จัดเจ้าหน้าที่สนับสนุน
- ร่วมประชุมชี้แจงโครงการ
- ประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนในพื้นที่

ฝ่ายรายได้ ฝ่ายสิ่งแวดล้อม

- เชิญชวนผู้ประกอบการในพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ
- ประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนในพื้นที่

ข้าราชการและลูกจ้างทุกฝ่ายดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมาย และเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ

๖.๓ สรุป การมีส่วนร่วมของชุมชน รูปแบบมีการจัดการโดยคนในชุมชนและอยู่บนพื้นฐานของความเข้มแข็งของชุมชน โดยการผสมผสานสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิต การดำรงชีวิต วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อเสริมการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยก่อนนำทิ้ง และทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์กันในชุมชน เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ประสบการณ์ซึ่งกันและกันทั้งระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการในพื้นที่ และเครือข่ายภาคี กับคนในชุมชน และระหว่างคนในชุมชนด้วยกันเอง นำไปสู่การพัฒนาชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพิ่มความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นของคนในชุมชน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในการอนุรักษ์หรือพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีความตระหนักและจิตสำนึกในการลดการเกิดมูลฝอย ทั้งถูกที่ และการกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ ตามหลัก ๓R ความร่วมมือของประชาชนจะสามารถทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน และเป็นมหานครแห่งเอเชียต่อไปได้

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ ดำเนินการโดยฝ่ายรักษาความสะอาด และสวนสาธารณะ สำนักงานเขตหนองแขม โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขึ้นเตรียมการและดำเนินงาน เริ่มตั้งแต่ ๑ – ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๘

๒. เริ่มดำเนินการตั้งแต่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ											
	ต.ค.๕๘	พ.ย.๕๘	ธ.ค.๕๘	ม.ค.๕๙	ก.พ.๕๙	มี.ค.๕๙	เม.ย.๕๙	พ.ค.๕๙	มิ.ย.๕๙	ก.ค.๕๙	ส.ค.๕๙	ก.ย.๕๙
- ขึ้นเตรียมการดำเนินงาน	→											
- ขั้นตอนการดำเนินการ	→											
- เริ่มดำเนินการ												→
สรุปผล												
- จัดเก็บสถิติทุกสิ้นเดือน												
รายงานผลการดำเนินงาน												

๘. แนวทางการติดตามและประเมินผล

๘.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ระดับผลผลิต (Output)

- มีคู่มือการคัดแยกมูลฝอยก่อนนำทิ้งอย่างถูกวิธี ให้กับประชาชนชุมชนจันทร์ทรัพย์

จำนวน ๒๓๒ ครัวเรือน

- ประชาชนมีการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนก่อนนำทิ้ง

๘.๒ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ระดับผลลัพธ์ (Outcome)

- ปริมาณมูลฝอยในชุมชนที่จะทิ้งลดลง โดยการ เปรียบเทียบจากสถิติการจัดเก็บ

ในแต่ละเดือนของ ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ และ ปีงบประมาณ ๒๕๕๙

- ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และมีพฤติกรรมคัดแยกขยะที่ถูกต้องก่อนนำทิ้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

- เครื่องมือที่ใช้ในติดตามและประเมินผล

๑. จัดเก็บสถิติการจัดเก็บมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่ และจัดเก็บสถิติขยะรีไซเคิล

ขยะขายได้ เพื่อเปรียบเทียบปริมาณการจัดเก็บในแต่ละเดือนของ ปี ๒๕๕๘ และ ๒๕๕๙

๙. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) สำนักงานเขตหนองแขม ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน ในด้านการคัดแยกมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดก่อนนำทิ้งให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดเก็บและ ยังเป็นการลดปริมาณมูลฝอยได้ด้วยการสื่อสารทางเสียงตามสาย หอกระจายข่าวของชุมชน ป้ายโฆษณา ตามสถานที่ต่าง และบอร์ดประชาสัมพันธ์โดยผ่านผู้นำชุมชน สมาชิกกลุ่มที่จัดตั้งขึ้น และ เจ้าหน้าที่ ของสำนักงานเขตหนองแขม เป็นต้น

๒) ผู้บริหารควรจัดหางบประมาณเพิ่มเติมในการดำเนินการด้านการบริการจัดเก็บมูลฝอย ให้แก่ประชาชนในพื้นที่อย่างเพียงพอ และควรมีการกำหนดวันเข้าจัดเก็บที่ชัดเจนและสม่ำเสมอ และ แจ้งให้ประชาชนทราบเพื่อลดปัญหาขยะตกค้าง

๓) ชุมชนควรใช้ของที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก

๔) การแยกขยะเป็นการลดปริมาณขยะต้นทาง เป็นวิธีการหนึ่งที่จะเพิ่มประสิทธิภาพ ในการคัดแยกขยะเปียก ขยะแห้ง และขยะที่สามารถขายได้

๕) ต้องแยกขยะพิษออกต่างหาก เช่น หลอดไฟ แบตเตอรี่ กระจกสี น้ำมันเครื่อง และโลหะหนักต่าง ๆ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) ให้ความรู้เรื่องขยะมูลฝอยหรือสิ่งแฉะล้นในชุมชนควรเน้นการคัดแยกขยะมูลฝอย ของครัวเรือนเป็นหลัก

๒) การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ เริ่มดำเนินการ และมีส่วนร่วมทุกกระบวนการจะส่งผลให้การดำเนินการดังกล่าวประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

๓) ควรมีการประชุมเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนร่วมกับหน่วยงาน ที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

๔) นำนโยบายและแผนส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐- ๒๕๕๙ ให้ประชาชนได้ทราบถึงการกำหนดการดำเนินการด้านการจัดการมูลฝอยเช่น

- ลดอัตราการเกิดขยะมูลฝอยชุมชนโดยเฉลี่ยให้ไม่เกิน ๑ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน
- ให้มีการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของปริมาณมูล ฝอยที่เกิดขึ้นและ
- ให้ทุกชุมชนมีแผนหลักและแผนการจัดการขยะมูลฝอยและมีระบบการจัดมูลฝอยที่ ถูกสุขลักษณะ

- ให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเช่น

๑) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

- ๒) พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสาธารณสุข(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ หมวด ๓ การจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอย
- ๓) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๔) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษา ปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในชุมชน พื้นที่เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร
๒. ควรศึกษา ความพึงพอใจในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลการคัดแยกมูลฝอยชุมชนทั้งพื้นที่เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร
๓. ควรศึกษา เปรียบเทียบถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับพื้นที่เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร